

**Білоцерківський академічний ліцей «Колегіум» Білоцерківської міської ради
Київської області**

НАКАЗ

01.09.2025

№ 223-о

**Про запобігання та протидію насильству
і жорстокому поводженню з дітьми**

Відповідно до Указу Президента України від 25 травня 2020 року №195/2020 «Про Національну стратегію розбудови безпечного і здорового освітнього середовища у новій українській школі», Конвенції ООН про права дитини, Законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу» від 18.12.2018 № 2657-VIII, Законів України «Про освіту», «Про загальну середню освіту», статті 11 Закону України «Про запобігання і протидію домашньому насильству», Постанов Кабінету Міністрів України від 04 червня 2025р. №658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми», Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання і протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статі, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 22 серпня 2018 року №658, Порядку розгляду звернень та повідомлень з приводу жорстокого поводження з дітьми або загрози його вчинення, затвердженого спільним наказом Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства освіти і науки, Міністерства охорони здоров'я України від 19.08.2014 №564/836/945/577, наказу Міністерства освіти і науки України від 28.12.2019 №1646 «Деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти», постанови Кабінету Міністрів України від 16.10.2014 №630 (із змінами), методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників з іншими органами та службами, затверджених наказом Міністерства освіти і науки України від 02.10.2018 №1047, Концепції національно-патріотичного виховання в системі освіти України, затвердженої 06 червня 2022 року № 527, листа Міністерства освіти і науки України від 12.10.2018 року №1/9-790 «Щодо організації роботи у закладах освіти з питань запобігання і протидії домашньому насильству та булінгу», листа Департаменту освіти і науки Київської обласної державної адміністрації № 2117/32.01/32.03-2025 від 20.06.2025 року «Про неухильне виконання постанови Кабінету Міністрів України від 4 червня 2025 року № 658», з метою організації роботи щодо профілактики правопорушень, запобігання злочинності, попередження насильства в сім'ї над дітьми, забезпечення комфортних умов навчання та праці, створення освітнього середовища, вільного від будь-яких форм насильства, попередження поширення негативних явищ в учнівському середовищі,

НАКАЗУЮ:

1. Заступнику директора з ВР П'ятецькій А.М.:
 - 1.1. розробити «Положення про запобігання та протидію насильству і жорстокому поводженню з дітьми» (Додаток № 1);
 - 1.2. забезпечити його оприлюднення на сайті закладу, обов'язково ознайомити з ним працівників ліцею;

- 1.3. провести навчання класних керівників закладу з проблеми створення безпечного середовища та формування позитивного психологічного мікроклімату в класному колективі з залученням науковців і практиків;
- 1.4. своєчасно реагувати на повідомлення про насильство та жорстоке поводження з дітьми, повідомляти директора ліцею, Управління освіти та науки Білоцерківської міської ради, службу в справах дітей, правоохоронні органи;
2. Психологічній службі ліцею:
 - 2.1. опрацювати нормативно-правові акти України щодо насильства та жорстокого поводження з дітьми;
 - 2.2. затвердити План заходів по запобіганню і протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми, профілактики булінгу, домашнього насильства або насильства за ознакою статі (Додаток № 2);
 - 2.3. постійно оновлювати на веб-сайті закладу інформаційні матеріали про запобігання та протидію насильству, жорстокому поводженню з дітьми, булінгу (цькуванню), плани заходів, спрямованих на запобігання жорстокості та насильству;
 - 2.4. забезпечити проведення для педагогічних працівників закладу заходів із інформування про особливості підліткового віку та спілкування у середовищі однолітків, про формування та зміцнення механізмів захисту особистості, особливості формування самооцінки та вплив дорослих на цей процес, створення безпечного освітнього середовища;
 - 2.5. забезпечувати соціально-психологічний супровід (патронаж) здобувачів освіти, постраждалих від насильства та жорстокого поводження;
 - 2.6. здійснювати заходи для соціально-психологічної адаптації учнівської молоді до гострого і хронічного стресу; виховання взаємоповаги та навчання дітей способам конструктивної взаємодії;
 - 2.7. надавати психологічну підтримку усім учасникам освітнього процесу, особливо внутрішньо переміщеним особам та сім'ям військовослужбовців і сил територіальної оборони;
 - 2.8. розробити й затвердити форму первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини (Додаток № 3);
 - 2.9. Розробити й затвердити форму журналу реєстрації внутрішнього інциденту (насильство, жорстоке поводження з дітьми, булінг) (Додаток № 4);
 - 2.10. Розробити й затвердити анкету анонімного опитування для дітей (Додаток № 5).
3. Класним керівникам:
 - 3.1. ознайомити батьків та учнів із «Положенням про запобігання та протидію насильству і жорстокому поводженню з дітьми»;
 - 3.2. своєчасно реагувати на повідомлення про випадки насильства, жорстокого поводження з дітьми, булінгу або загрози його вчинення та вживати відповідних заходів для його припинення;
 - 3.2. систематично проводити просвітницьку роботу з метою запобігання та протидії негативним наслідкам жорстокого поводження із дітьми та булінгу, недопущення порушень прав учасників освітнього процесу, захисту та відновлення порушених прав.
4. Контроль за виконанням цього наказу залишаю за собою.

Директор ліцею

Галина СКЛЯРОВА

ПОЛОЖЕННЯ
про запобігання та протидію насильству і жорсткому поводженню з дітьми в БАЛ
«Колегіум»

1. Загальні положення

1. Це Положення про запобігання та протидію насильству і жорсткому поводженню з дітьми (далі — Положення) спрямоване на забезпечення функціонування ефективної системи унеможливлення будь-якого виду насильства та жорсткого поводження з дітьми, створення у ліцеї середовища, вільного від насильства та жорсткого поводження з дитиною, запровадження системи інформування про випадки (або підозру на випадки) насильства та жорсткого поводження з дітьми у закладі освіти, а також забезпечення оперативного їх розгляду та реагування на них.

2. Положення про запобігання та протидію насильству та жорсткому поводженню з дітьми розроблене на основі Типової програми унеможливлення насильства та жорсткого поводження з дітьми, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 04 червня 2025 року № 658, а також Законів України «Про освіту», «Про запобігання та протидію домашньому насильству», «Про охорону дитинства», «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо протидії булінгу (цькуванню)», постанов Кабінету Міністрів України від 22.08.2018 № 658 «Про затвердження Порядку взаємодії суб'єктів, що здійснюють заходи у сфері запобігання та протидії домашньому насильству і насильству за ознакою статті»; від 01.06.2020 № 585 «Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах», від 28.07.2021 № 775 «Про внесення змін до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорсткого поводження», постанови Кабінетів Міністрів України від 04 червня 2025 року № 658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорсткого поводження з дітьми». наказів Міністерства освіти та науки України від 02.10.2018 № 1047 «Про затвердження Методичних рекомендацій щодо виявлення, реагування на випадки домашнього насильства і взаємодії педагогічних працівників із іншими органами та службами»; від 28.12.2019 № 1646 «Про деякі питання реагування на випадки булінгу (цькування) та застосування заходів виховного впливу в закладах освіти» зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 03.02.2020 за № 111/34394 Міністерства соціальної політики України, Міністерства внутрішніх справ України від 13.02.2019 № 369/180 (зареєстрований в Міністерстві юстиції

України 02.04.2019 № 333/33304) «Про затвердження Порядку проведення оцінки ризиків вчинення домашнього насильства».

Працівники ліцею повинні бути ознайомлені з Положенням про запобігання та протидію насильству і жорсткому поводженню з дітьми та інформацією про захист дітей від усіх форм насильства, зокрема домашнього насильства, експлуатації, булінгу, найгірших форм дитячої праці або інших проявів жорсткого поводження з дитиною.

3. У Положенні терміни вживаються у значенні, наведеному в Сімейному кодексі України, Законах України “Про охорону дитинства”, “Про запобігання та протидію домашньому насильству”, інших нормативно-правових актах.

3.1. Основні терміни:

Безпечне освітнє середовище - сукупність умов у закладі освіти, що унеможливають заподіяння учасникам освітнього процесу фізичної, майнової та/або моральної шкоди, зокрема внаслідок недотримання вимог санітарних, протипожежних та/або будівельних норм і правил, законодавства щодо кібербезпеки, захисту персональних даних, безпечності та якості харчових продуктів та/або надання неякісних послуг з харчування, шляхом фізичного та/або психологічного насильства, експлуатації, дискримінації за будь-якою ознакою, приниження честі, гідності, ділової репутації (зокрема шляхом булінгу (цькування), поширення неправдивих відомостей тощо), пропаганди та/або агітації, у тому числі з використанням кіберпростору, а також унеможливають вживання на території та в приміщеннях закладу освіти алкогольних напоїв, тютюнових виробів, наркотичних засобів, психотропних речовин.

Насильство – це будь-які навмисні дії одної людини по відношенню до іншої, які порушують її конституційні права й свободи і наносять їй моральну шкоду, шкоду її фізичному чи психічному здоров’ю.

Домашнє насильство – діяння фізичного, сексуального, психологічного або економічного насильства, що вчиняються в сім’ї чи в межах місця проживання або між родичами, між колишнім чи теперішнім подружжям, або між іншими особами, які спільно проживають чи проживали однією сім’єю, але не перебувають чи не перебували у родинних відносинах чи у шлюбі між собою, незалежно від того, чи проживає або проживала особа, яка вчинила домашнє насильство, у тому самому місці, а також погрози вчинення таких діянь.

Види насильства :

економічне насильство - форма домашнього насильства, що включає умисне позбавлення житла, їжі, одягу, іншого майна, коштів чи документів або можливості користуватися ними, залишення без догляду чи піклування, перешкоджання в отриманні необхідних послуг з лікування чи реабілітації, заборону працювати, примушування до праці, заборону навчатися та інші правопорушення економічного характеру;

психологічне насильство - форма домашнього насильства, що включає словесні образи, погрози, у тому числі щодо третіх осіб, приниження, переслідування, залякування, інші діяння, спрямовані на обмеження волевиявлення особи, контроль у репродуктивній сфері, якщо такі дії або бездіяльність викликали у постраждалої особи побоювання за свою безпеку

чи безпеку третіх осіб, спричинили емоційну невпевненість, нездатність захистити себе або завдали шкоди психічному здоров'ю особи;

сексуальне насильство - форма домашнього насильства, що включає будь-які діяння сексуального характеру, вчинені стосовно повнолітньої особи без її згоди або стосовно дитини незалежно від її згоди, або в присутності дитини, примушування до акту сексуального характеру з третьою особою, а також інші правопорушення проти статевої свободи чи статевої недоторканості особи, у тому числі вчинені стосовно дитини або в її присутності;

фізичне насильство - форма домашнього насильства, що включає ляпаси, стусани, штовхання, щипання, шмагання, кусання, а також незаконне позбавлення волі, нанесення побоїв, мордування, заподіяння тілесних ушкоджень різного ступеня тяжкості, залишення в небезпеці, ненадання допомоги особі, яка перебуває в небезпечному для життя стані, заподіяння смерті, вчинення інших правопорушень насильницького характеру.

Булінг (цькування) - тобто діяння учасників освітнього процесу, які полягають у психологічному, фізичному, економічному, сексуальному насильстві, у тому числі із застосуванням засобів електронних комунікацій, що вчиняються стосовно малолітньої чи неповнолітньої особи або такою особою стосовно інших учасників освітнього процесу, внаслідок чого могла бути чи була заподіяна шкода психічному або фізичному здоров'ю потерпілого.

Види булінгу (цькування):

фізичне насильство (тілесні ушкодження, які завдають болю, призводять до порушень психічного та фізичного здоров'я, чи навіть смерті; це штовхання і смикання; удари, стусани, побиття; знущання, викручування рук; жбурляння предметів; спроби задушити);

психологічне насильство (тиск на психіку іншої людини, який проявляється у нанесенні словесних образ, погроз, залякуванні, переслідуванні);

економічне (крадіжки, пошкодження чи знищення одягу та інших особистих речей, вимагання грошей);

сексуальне (у випадках булінгу: принизливі погляди, жести, образливі рухи тіла, прізвиська та образи сексуального характеру, зйомки у переодягальнях, поширення образливих чуток, сексуальні погрози, жарти);

кібербулінг (припинення за допомогою мобільних телефонів, Інтернету, інших електронних пристроїв).

4. Основні завдання щодо захисту від різних форм насильства та жорстокого поводження:

- запровадження порядку дій, спрямованих на унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- формування у всіх працівників ліцею відповідального ставлення до недопущення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- поширення культури нульової толерантності до насильства та жорстокого поводження з дітьми у всіх сферах діяльності;
- забезпечення оперативного інформування уповноваженого підрозділу органу Національної поліції, служби у справах дітей, Управління освіти про випадки вчинення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

5. Із метою унеможливлення насильства і жорстокого поводження з дітьми повинне бути забезпечене впровадження таких основних заходів:

1) превентивні заходи:

- затвердження Положення про запобігання та протидію насильству і жорстокому поводженню з дітьми;
- затвердження форми первинного повідомлення про підозру на випадок насильства щодо дитини;
- затвердження форми реєстрації внутрішнього інциденту (журналу безпеки) або ведення обліку внутрішніх інцидентів (повідомлень про випадки насильства і жорстокого поводження з дитиною) в інший спосіб за рішенням адміністрації закладу;
- затвердження форми анкети анонімного опитування для дітей;
- інформування дітей, батьків або інших законних представників дитини, працівників ліцею з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;
- проведення оцінювання ризиків насильства і жорстокого поводження з дітьми в ліцеї, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації;
- врахування ризиків насильства та жорстокого поводження з дітьми під час прийому на роботу нових працівників;

2) заходи із виявлення та реагування на випадки насильства і жорстокого поводження з дітьми:

- організація доступних та безпечних способів повідомлення про випадки насильства і жорстокого поводження з дитиною;
- оперативне реагування за результатами розгляду заяв (скарг, повідомлень) про випадки насильства або жорстокого поводження з дітьми (далі — повідомлення);

3) заходи з навчання та підвищення обізнаності про унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми:

- організація тренінгів, інших навчальних заходів для працівників ліцею та інших працівників, які контактують з дітьми;
- залучення батьків, інших законних представників дитини (проведення батьківських зборів, розповсюдження інформаційних матеріалів);

4) заходи з моніторингу та оцінки виконання положення:

- регулярні самоперевірки (оцінка ефективності заходів, виявлення проблемних аспектів);
- збір інформації для зворотного зв'язку (анкетування дітей, батьків, працівників закладу);
- аналіз інцидентів (вивчення випадків насильства для запобігання їх повторенню);

5) заходи з інформування (розміщення у доступних місцях для учнів та батьків, інших законних представників інформаційних матеріалів (плакатів, брошур із контактами служб допомоги, контактних номерів телефонів для анонімного звернення).

Відповідно до ст.30 Закону України «Про освіту» заклади освіти забезпечують на своїх сайтах (у разі їх відсутності - на сайтах своїх засновників) відкритий доступ до публічної інформації та документів, зокрема:

- правила поведінки здобувача освіти в закладі освіти (єдині вимоги до учнів);
- план заходів, спрямованих на запобігання та протидію домашньому насильству, жорстокому поводженню з дітьми та булінгу (цькуванню), погоджений з територіальним органом поліції;
- порядок подання та розгляду (з дотриманням конфіденційності) заяв та звернень про випадки домашнього насильства, жорстокого поводження та булінгу (цькування);
- порядок реагування на доведені випадки насильства і жорстокого поводження з дітьми та відповідальність осіб, причетних до цього;
- порядок визначення уповноваженої особи з питань запобігання та протидії насильству та жорстокому поводженню з дітьми із числа працівників закладу;
- контактну інформацію про уповноважену особу, про служби, до яких можна звернутися постраждалим (інформаційний стенд та сайт закладу освіти);
- інформацію про проведення виховної роботи та інформаційно-просвітницьких заходів.

Здійснення інформування (на сайті закладу, стендах тощо) про цілодобові телефони довіри з питань допомоги жертвам насилля у школі та сім'ї; Національної гарячої лінії з питань запобігання насильству, Національної дитячої «гарячої лінії», працівника ювенальної превенції територіального органу поліції.

Обов'язкове інформування відповідних органів про випадки, або підозри щодо форм насильства та експлуатації.

Взаємодія з іншими суб'єктами, що здійснюють заходи у сфері запобігання всіх видів насильства відповідно до чинного законодавства.

6. Керівник або уповноважена особа:

- затверджує Положення про запобігання та протидію насильству і жорстокому поведженню з дітьми з урахуванням Типової програми, є відповідальним за його реалізацію, забезпечує його оприлюднення, ознайомлення з ним своїх працівників та здійснює контроль за виконанням, в якому обов'язково визначаються виконавці Положення (адміністрація, волонтери, працівники, інші залучені фахівці, які контактують із дітьми), до кого застосовується Положення, вимоги щодо найму працівників, які будуть працювати з дітьми, пов'язані із політикою запобігання насильству (перевірка кандидатів на наявність судимостей, рекомендації), вимоги щодо навчання працівників ліцею (обов'язкові навчання з питань захисту прав дитини);
- забезпечує здійснення заходів із ознайомлення працівників ліцею, учнів, інших фахівців, які контактують із дітьми, із Положенням про запобігання та протидію насильству і жорстокому поведженню з дітьми до початку їх роботи з учнями, але у строк, що не перевищує п'яти робочих днів із дня початку роботи нового працівника з учнями;
- розглядає усні та письмові повідомлення протягом однієї доби з дня надходження, забезпечує функціонування механізму подання повідомлень;
- невідкладно повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції, службі у справах дітей, Управлінню освіти і науки у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поведження з дитиною;
- сприяє проходженню особами, які вчинили насильство або жорстоке поведження з дитиною, стали свідками або постраждали від насильства або жорстокого поведження, відповідної програми для таких осіб;
- забезпечує проведення навчань, тренінгів, профілактичних заходів для учнів, батьків або інших законних представників дитини, працівників ліцею з питань запобігання насильству і жорстокому поведженню з дітьми;
- взаємодіє із службами у справах дітей, центрами соціальних служб, закладами освіти, охорони здоров'я та іншими уповноваженими органами для оперативного реагування на випадки насильства та жорстокого поведження з дітьми.

7. Працівники ліцею у разі виявлення ознак насильства або жорстокого поведження з дитиною зобов'язані:

- вжити невідкладних заходів для припинення насильства або жорстокого поведження з дитиною;

-надати у разі потреби домедичну допомогу, викликати бригаду екстреної (швидкої) медичної допомоги та звернутися до уповноваженого підрозділу органу Національної поліції;

-повідомити керівника закладу або уповноважену особу та одного з батьків або іншого законного представника дитини, яка вчинила насильство або жорстоке поводження, та дитині, яка постраждала від насильства або жорстокого поводження, про виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

8. Заклад повинен забезпечити функціонування механізму подання повідомлень, який передбачатиме:

-інформування дітей та їх батьків або інших законних представників дитини, працівників ліцею про їх обов'язок повідомити про випадки насильства та жорстокого поводження з дітьми з наданням інформації про шляхи інформування про такі випадки;

- забезпечення функціонування різних способів отримання повідомлень про можливі випадки насильства (telefonний зв'язок, електронний лист, скринька для паперових повідомлень тощо), зокрема анонімно за бажанням особи, яка залишила повідомлення.

У разі потреби керівник закладу або уповноважена особа може визначати відповідальну особу для здійснення заходів щодо унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми, яка реєструватиме повідомлення, що надійшло, в журналі обліку (у паперовій та/або електронній формі) та забезпечуватиме його підготовку до розгляду.

Керівник закладу або уповноважена особа розглядає повідомлення протягом однієї доби з дня його надходження.

У разі виявлення ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною керівник закладу або уповноважена особа невідкладно у строк, що не перевищує однієї доби, повідомляє про це батькам або іншим законним представникам дитини (крім випадків, коли батьки або інші законні представники дитини є кривдниками дитини), письмово повідомляє уповноваженому підрозділу органу Національної поліції, службі у справах дітей, Управлінню освіти, а також вживає заходів відповідно до Порядку забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах, у тому числі дітей, які постраждали від жорстокого поводження, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 1 червня 2020 р. № 585 “Про забезпечення соціального захисту дітей, які перебувають у складних життєвих обставинах” (Офіційний вісник України, 2020 р., № 57, ст. 1779).

9. Відповідно до статті 10 Закону України “Про охорону дитинства” забороняється працювати у контакті з дітьми особам, інформацію про яких внесено до Єдиного реєстру

осіб, засуджених за злочини проти статевої свободи та статевої недоторканості малолітньої особи.

Під час працевлаштування осіб, які матимуть безпосередній або опосередкований контакт з дітьми, має бути проведене опитування, яке може включати запитання ситуативного характеру щодо насильства або жорстокого поводження із дитиною, з метою виявлення можливої схильності особи до агресії, насильницької поведінки, жорстокого поводження.

10. Закладом освіти повинні бути розроблені та/або поширені інформаційні матеріали з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми шляхом:

- розміщення на інформаційних стендах у приміщенні закладу, розповсюдження серед працівників, учнів, їх батьків або інших законних представників дитини у формі буклетів (листівок);

- надсилання через батьківські, учнівські групи в месенджерах, розміщення на офіційному веб-сайті закладу та його сторінках у соціальних мережах;

- проведення тематичних семінарів для батьків або інших законних представників дітей.

11. Заклад освіти забезпечує інформування працівників з питань унеможливлення насильства і жорстокого поводження з дітьми (далі — інформування), що передбачає такі напрями (теми):

- розпізнавання фізичного, психологічного, економічного та сексуального насильства;

- методи профілактики булінгу серед дітей;

- використання ненасильницьких методів спілкування та управління конфліктами;

- надання першої психологічної допомоги учням, які постраждали від насильства та жорстокого поводження з дітьми;

- порядок дій у разі виявлення випадків насильства або підозри щодо їх наявності;

- дотримання правових норм щодо захисту дітей від насильства;

- алгоритм взаємодії з уповноваженими підрозділами органів Національної поліції та службою у справах дітей у разі виявлення фактів та ознак насильства або жорстокого поводження з дитиною.

Інформування здійснюється шляхом:

- проведення щорічних інформаційних кампаній, тематичних тижнів і конкурсів, приурочених питанням унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми;

- інтерактивних тренінгів для дітей із розвитку емоційного інтелекту, толерантності та ненасильницького спілкування;

- проведення ігор та рольових вправ, які моделюють реальні ситуації та допомагають учням дізнатися про способи захисту порушених прав;

- впровадження занять за типом діяльності закладу з питань безпечної поведінки, прав дитини та медіації;
- співпраці з практичними психологами та соціальними працівниками для проведення групових та індивідуальних занять щодо запобігання насильству;
- організації зустрічей із фахівцями, які можуть поділитися досвідом і порадами щодо запобігання насильству (працівники уповноваженого підрозділу органу Національної поліції, юристи, соціальні працівники);
- використання мультимедійних матеріалів (відеороликів, презентацій, інтерактивних платформ) для інформування дітей у цікавій та доступній формі щодо неприпустимості насильства та жорстокого поводження, ознайомлення з ознаками та формами насильства та жорстокого поводження, порад щодо запобігання насильству в дитячому середовищі, процедури повідомлення про насильство та жорстоке поводження, передбаченої закладом освіти, алгоритму дій у разі виявлення насильства, способів та механізмів отримання допомоги, можливих наслідків для особи, яка вчинила насильство або жорстоке поводження.

Для проведення інформування дітей, батьків або інших законних представників дітей, працівників закладу освіти можуть залучатися експерти, фахівці, зокрема представники органів місцевого самоврядування, структурних підрозділів місцевих державних адміністрацій, служб у справах дітей, уповноважених підрозділів органів Національної поліції, надавачів соціальних послуг, закладів вищої освіти, а також психологи, соціальні педагоги, фахівці в галузі права, представники громадських об'єднань, іноземних неурядових організацій.

12. Із метою унеможливлення насильства або жорстокого поводження з дітьми керівник закладу або уповноважена особа забезпечує виявлення поведінки дітей, працівників закладу, яка потенційно може призводити до насильства та жорстокого поводження.

Недопустимою вважається поведінка, що може призводити до порушення права дитини на повагу до її особистості, гідне ставлення.

Індикаторами, які можуть вказувати на потенційні ризики спричинення насильства та жорстокого поводження з дітьми, є використання тону голосу, який може сприйматися як залякування або образа, використання принизливих коментарів стосовно дітей та в присутності дітей, застосування покарань до дитини, а також інші індикатори.

13. Із метою унеможливлення ризиків насильства і жорстокого поводження з дитиною працівники закладу повинні не допускати фізичного контакту з дитиною, якщо він не є необхідним відповідно до змісту заходів або видів діяльності з дитиною.

У разі коли передбачається фізичний контакт з дитиною, який є необхідним відповідно до змісту заходів з дитиною, такий контакт проводиться у присутності не менше

однієї повнолітньої особи, крім виконавця, або в приміщенні, що забезпечує можливість вільного доступу інших осіб та не має перешкод для самостійного виходу дитини.

14. Унеможливлення насильства і жорстокого поводження включає регулярне оцінювання ризиків, пов'язаних з насильством та жорстоким поводженням з дітьми, вжиття заходів, необхідних для їх усунення або мінімізації, із забезпеченням подальшого моніторингу та контролю, а також перегляд запроваджених заходів з унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми.

Якщо за результатами розгляду повідомлення:

- виявлено ознаки насильства та жорстокого поводження з дитиною, керівник закладу або уповноважена особа аналізує причини та умови, які могли сприяти або стати підставою для порушення прав дитини;
- не виявлено ознак насильства і жорстокого поводження з дитиною, інформація, викладена в повідомленні, аналізується на предмет наявності ризиків насильства та жорстокого поводження з дитиною та вживаються заходи до унеможливлення настання таких ризиків.

Діяльність щодо виявлення та аналізу ризиків провадиться керівник закладу або уповноважена особа із залученням сторін, зокрема дітей.

15. Про невиконання, неналежне виконання керівником закладу або уповноваженою особою повноважень щодо запобігання насильству та жорстокому поводженню з дітьми може бути повідомлено уповноваженій особі (координатору) в органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування, на яких покладено функції щодо забезпечення рівності прав та можливостей жінок і чоловіків, запобігання та протидії насильству за ознакою статі.

16. Психологічна служба (психолог/соціальний педагог):

- забезпечує виконання заходів для надання соціальних та психолого-педагогічних послуг здобувачам освіти, які постраждали внаслідок насильства та жорстокого поводження, вчинили боулінг/насильство, стали його свідками, веде облік випадків та оформлення документації;
- організовує тематичні заходи, бесіди, консультації з метою формування навичок толерантної та ненасильницької поведінки, спілкування та взаємодії.

17. Педагогічні та інші працівники закладу:

- забезпечують здобувачам освіти захист під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства та експлуатації, у тому числі булінгу (цькування), дискримінації за будь-якою ознакою, від пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю;
- повідомляють керівника закладу або уповноважену особу про факти насильства, жорстокого поводження та боулінгу (цькування) стосовно здобувачів освіти, свідком

яких вони були особисто або про які отримали достовірну інформацію від інших осіб;

- сприяють у проведенні розслідування щодо випадків насильства та жорстокого поводження;
- виконують рішення та рекомендації комісії з розгляду випадків насильства, жорстокого поводження та булінгу (цькування) у закладі освіти.

18. Працівники, які залучаються до освітнього процесу зобов'язані:

- дотримуватися педагогічної етики;
- поважати гідність, права, свободи і законні інтереси всіх учасників освітнього процесу;
- настановленням і особистим прикладом утверджувати повагу до суспільної моралі та суспільних цінностей, зокрема правди, справедливості, патріотизму, гуманізму, толерантності, працелюбства;
- формувати у здобувачів освіти усвідомлення необхідності дотримуватися Конституції та законів України;
- формувати у здобувачів освіти прагнення до взаєморозуміння, миру, злагоди між усіма народами, етнічними, національними, релігійними групами;
- захищати здобувачів освіти під час освітнього процесу від будь-яких форм насильства, приниження честі та гідності, дискримінації за будь-якою ознакою, пропаганди та агітації, що завдають шкоди здоров'ю здобувачів освіти, запобігати вживанню ними та іншими особами на території закладів освіти алкогольних напоїв, наркотичних засобів, іншим шкідливим звичкам;
- дотримуватися установчих документів та правил внутрішнього розпорядку закладу освіти, виконувати свої посадові обов'язки;
- повідомляти керівника закладу або уповноважену особу про факти всіх форм насильства стосовно здобувачів освіти, свідком якого вони були особисто або інформацію про які отримали від інших осіб, вживати невідкладних заходів для припинення насильства, жорстокого поводження та булінгу (цькування).

19. Прикінцеві положення

19.1. Положення про запобігання та протидію насильству і жорстокому поводженню з дітьми в Білоцерківському академічному ліцеї «Колегіум» затверджується наказом керівника закладу і є обов'язковими до виконання усіма учасниками освітнього процесу.

19.2. Учасники освітнього процесу мають бути ознайомлені з порядком захисту дітей від різних форм насильства та жорстокого поводження.

Додаток 2
до наказу № 223
від 01.09.2025

**План заходів по запобіганню та протидії насильству
і жорстокому поводженню з дітьми**

№ п/п	Назва заходу	Відповідальний за виконання	Строки виконання
1	Проведення інформаційно-просвітницьких заходів в рамках Всеукраїнського тижня протидії булінгу	Класні керівники, психологічна служба	Вересень
2	Формування навичок здорового способу життя серед учнів, толерантного ставлення до дітей під час освітнього процесу	Усі вчителі	Постійно
3	Практичне заняття «Вчимося товаришувати»	Практичний психолог	Вересень
4	Проведення бесід, правових, виховних годин, лекцій, засідань за «круглим столом», тренінгів, вікторин, оформлення виставок, тощо щодо попередження булінгу та кібербулінгу в освітньому середовищі	Заступник директора з ВР, класні керівники, психологічна служба	Упродовж року
5	Онлайн моніторинг безпечного освітнього середовища (9-11 класи).	Практичний психолог	Листопад
6	Відпрацювання теми особистої гідності на прикладах літературних та історичних героїв (8-11 класи)	Вчителі історії, літератури	Протягом року
7	Групова консультація «Не мовчи, якщо тебе ображають» (9-мі класи)	Практичний психолог	Листопад
8	Проведення інформаційно-просвітницьких заходів в рамках щорічної Всеукраїнської акції «16 днів проти насилля» (за окремим планом, включаючи заходи, спрямовані на протидію булінгу)	Заступник директора з ВР , класні керівники, практичний психолог, соціальний педагог	Листопад - грудень
9	Практичне заняття «Як не стати жертвою булінгу» (9 класи)	Практичний психолог	Листопад-г рудень
11	Проведення опитування здобувачів освіти, їх батьків на тему: «Безпечне освітнє середовище»	Заступник директора з ВР,	Жовтень - квітень

		психологічна служба	
12	Проведення зустрічей із інспекторами відділу ювенальної превенції	Заступник директора з ВР, класні керівники	Протягом року
13	Проведення Тижня права (за окремим планом)	Заступник директора з НВР, учителі права	Грудень, березень
14	Проведення соціометричних досліджень з метою виявлення ізольованих учнів (9-11 класи)	Практичний психолог	Протягом року
15	Батьківський всеобуч «Кібербулінг. Як уберегти дитину»	Класні керівники	Лютий
16	Проведення індивідуальних та групових консультацій з питань насильства та булінгу для всіх учасників освітнього процесу	Практичний психолог	Протягом року
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТВОРЕННЯ БЕЗПЕЧНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА			
1	Оновлення інформації на сайті закладу з питань запобігання булінгу в освітньому середовищі	Заступник директора з ВР, психологічна служба	Постійно
2	Проведення нарад з педагогічними працівниками та технічним персоналом з питань профілактики булінгу та про захист дітей від усіх форм насильства та жорстокого поводження	Заступник директора з ВР, практичний психолог	Жовтень, квітень
3	Обговорення та прийняття правил поведінки в класах, оформлення правил у вигляді наочних стендів, презентацій	Класні керівники	Вересень
4	Організація постійного чергування в місцях загального користування (їдальня, коридори, вестибюль, гардероби, подвір'я)	Заступник директора з ВР, чергові вчителі	Постійно
5	Підготовка звіту про виконання заходів щодо виконання плану заходів, спрямованих на запобігання та протидію булінгу	Заступник директора з ВР	Травень-червень
ПРОФЕСІЙНИЙ РОЗВИТОК ТА ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ			
1	Познайомити всіх педагогічних працівників із постановою Кабінету Міністрів України від 04 червня 2025 року № 658 «Про затвердження Типової програми унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми»	Заступник директора з ВР	Вересень
2	Забезпечити неухильне виконання працівниками школи Конвенції ООН про Права дитини, Закону України «Про права дитини», закону України «Про охорону дитинства»	Адміністрація	Постійно
3	Забезпечити проходження курсів педагогічними працівниками з питань унеможливлення насильства та жорстокого поводження з дітьми	Заступник директора з НВР	Протягом року
4	Провести засідання МО класних керівників «Робота класних керівників з профілактики насильства та жорстокого поводження з дітьми»	Заступник директора з ВР, практичний психолог, класні керівники	Березень

5	Проводити консультування класних керівників під час виникнення проблемних ситуацій	Заступник директора з ВР, практичний психолог	Протягом року
---	--	---	---------------

Додаток 3
до наказу № 223
від 01.09.2025

**Повідомлення про підозру
на випадок насильства щодо дитини**

_____ (назва закладу)

Дата події або виявлення: _____ 20__ р.

1. Інформація про дитину:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

вік дитини: _____

соціальний статус (за потреби):

☐ дитина з інвалідністю;

☐ дитина-сирота;

☐ дитина, позбавлена батьківського піклування;

☐ інше: _____.

2. Інформація про особу, яка повідомляє:

прізвище _____

ім'я _____

по батькові (за наявності): _____

найменування посади: _____

контактний номер телефону: _____.

Опис ситуації: _____

(зазначити максимально докладно, що сталося, коли, де, хто був присутній)

3. Інформація про ознаки насильства/поведінку дитини:

☐ тілесні ушкодження;

☐ страх, уникання контакту; Продовження додатка 1 2

☐ розповіді про образи/тиск;

☐ інше: _____.

4. Інформація про вжиті заходи (на момент заповнення):

☐ поінформовано відповідальну особу закладу;

☐ поінформовано батьків/інших законних представників;

☐ поінформовано службу у справах дітей;

☐ поінформовано уповноважений підрозділ органів Національної поліції;

☐ інше _____

_____ (дата)

_____ (підпис, прізвище, ініціали особи,
яка заповнює первинне повідомлення)

Додаток 4
до наказу № 223
від 01.09.2025

**Журнал
реєстрації внутрішнього інциденту
(наси́льство, жорсто́ке поведіння з дітьми, бу́лінг)**

№ п/п	Інформація про спосіб отримання повідомлення про підозру на випадок наси́льства щодо дитини (звернення (повідомлення): усне/письмове)	Прізвище, ім'я дитини	Тип ситуації	Заходи реагування

Додаток 5
до наказу № 223
від 01.09.2025

АНКЕТА

анонімного опитування для дітей

1. Чи почувався (почувалася) ти в безпеці під час перебування у закладі?

☐ так, завжди;

☐ інколи;

☐ ні.

2. Як до тебе ставилися дорослі?

☐ з повагою;

☐ байдуже;

☐ іноді грубо або несправедливо.

3. Чи були випадки, коли хтось із працівників (закладу освіти, культури, охорони здоров'я, соціального захисту, фізичної культури і спорту, оздоровлення та відпочинку, молодіжних центрів, дитячих та молодіжних громадських об'єднань, інших громадських об'єднань, що є суб'єктами молодіжної роботи, які контактують з дітьми), інших залучених фахівців або дітей тебе лякав, ображав або погрожував?

☐ так;

☐ ні.

4. Чи знаєш ти, до кого можна звернутися за допомогою?

☐ так;

☐ ні.

5. Що б ти хотів (хотіла) покращити для того, щоб було безпечніше?
(відкрите поле)

Анкета заповнюється дітьми у доступному форматі.